

Kriminalomsorgen
Halden fengsel -
Kontaktutvalget

Høringssvar - om endringer i straffegjennomføringsloven og helse- og omsorgstjenesteloven

Kontaktutvalget

Halden fengsel 16.08.2023

Kontaktutvalget i Halden fengsel:

Anders Ree C 206
Thomas Bjørnholdt B 709
Tommy Johnsen B 206
Abdelaziz Fanna C 302
Shamrez Khan B 702
Robin Andersen C 408
Davide Roverso c 707
Halstein S. Sjølie C 503

Høringssvar:

Generelt:

Vi tiltrer forslaget om at loven skal gjelde med de begrensninger som følger av internasjonale konvensjonsforpliktelser.

Vi tiltrer forslaget til ny § 4.

Angående ny § 17, mener vi at det må lovfestes at innsatte har rett til minimum 12 timer utenfor cellen hver dag, på linje med det som gjelder for Sverige og Danmark. Det er ikke tilstrekkelig med en vag bestemmelse i retning av «arbeides for», da vil innsatte ofte komme i klem mellom sikkerhetsmessige vurderinger og aktuelle budsjetttrammer, og bli en salderingspost. Tid utenfor cellen, til meningsfylt aktivitet, er svært viktig med hensyn til rehabilitering av den enkelte innsatte og dennes mulighet for å komme tilbake til samfunnet som en positiv bidragsyter. Mye innlåsing, slik vi har i dag, virker invalidiserende og motarbeider direkte hensynet bak straffegjennomføringsloven. Vi skal alle ut og bli «naboer», og dagens praktiske fengselshverdag er med på å redusere mulighetene for en vellykket tilbakeføring.

Angående ny § 22 praktiseres det slik her i Halden fengsel at når det er tilbud om luft, må man velge mellom luft eller innlåsing på celle. Vi mener det må være valgfritt om man vil oppholde seg i fellesarealer på avdeling eller gå ut på luft. Sikkerhet og bemanning brukes i dag som begrunnelse for innlåsing i disse tilfellene, men med kameraovervåking og mulighet for å låse av avdelingen er dette ikke en reell begrunnelse.

Vi mener innsatte må ha en lovfestet rett til minimum to timer luft hver dag og påpeker at det er nødvendig for at innsatte skal kunne opprettholde en sunn helse. I helgene, der det ikke er skole- eller arbeidstilbud, bør det være fire timer. Det å kunne opprettholde en sunn helse selv om man er innsatt er svært viktig med tanke på rehabilitering og vellykket tilbakeføring.

I forhold til luft, fellesskap, besøk og fremstillinger opplever vi at det råder et sikkerhetsysteri som begrunnes i uheldige enkeltepisoder som fører til svært ressurskrevende regelendringer som gjøres gjeldende for alle innsatte. Dette er ikke hensiktsmessig ressursbruk for å nå et av lovens hovedformål. Etter vårt skjønn må det i langt større grad gjøres individuelle vurderinger av hver enkelt innsatt, der for eksempel frivillig oppmøte til soning er et viktig og avgjørende element i vurderingen av om den innsatte må følges med mer enn en ansatt i anledning fremstillinger og om det skal brukes håndjern.

Angående ny § 10 mener vi at fire timers mellommenneskelig kontakt er et minimum for å unngå alvorlige soningsskader. Vi snakker her av erfaring, et av medlemmene i kontaktutvalget har sittet 18 måneder i Ringerike fengsel høyrisikoavdeling og har erfart at lange perioder med lite mellommenneskelig kontakt leder til uønsket medisnbruk og psykiske skader.

Angående § 38 og 38 a finner vi grunn til å påpeke at Halden fengsel har en fast praksis som etter vårt skjønn er klart i strid med lovens bestemmelser. Regelmessig brukes det håndjern under transport uten at dette er hjemlet i lovens bestemmelse, man foretar ingen vurdering av om tiltaket er nødvendig for den aktuelle innsatte.

Som innsatte vil vi også påpeke at det må legges til rette for mer og lovbestemt rett til kontakt med familie og ikkekriminelnettverk på utsiden. Dette er veldig viktig med tanke på en vellykket tilbakeføring.

Avslutningsvis vil vi få bemerke at vi setter stor pris på anmodningen om en høringsuttalelse, men rent praktisk er det ikke lagt til rette for at vi skal kunne arbeide skikkelig med denne saken. Vi fikk riktig nok utdelt høringsnotatet i god tid, men vi har bare fått to timer til å samordne oss, på fristens siste dag. I noen grad opplever vi at ønsket om å høre oss er et spill for galleriet mer enn et reelt ønske om å høre oss.

Atter avslutningsvis vil vi bemerke at bestemmelser med en ordlyd som «så langt det er praktisk mulig» eller «skal arbeide for» har liten verdi for oss som innsatte. Vi erfarer at dette brukes som en «unnskyldning» for å bruke innsatte som en salderingspost der «sikkerhetsmessige hensyn» og «bemanningssituasjon» regelmessig leder til mye innlåsing på celle. Vi trenger et lovverk som gir innsatte klare rettigheter og som gir innsatte like vilkår i alle høysikkerhetsfengsler, som f.eks. at utlåsing skjer senest 0730 og at innlåsing skjer tidligst 2030.

Det er et stort ønske fra innsatte i Halden fengsel at det skapes et felles regelverk som gir alle innsatte i norske fengsler like rettigheter med hensyn til innlåsing, besøk, effekt, fremstilling, helse og annet.